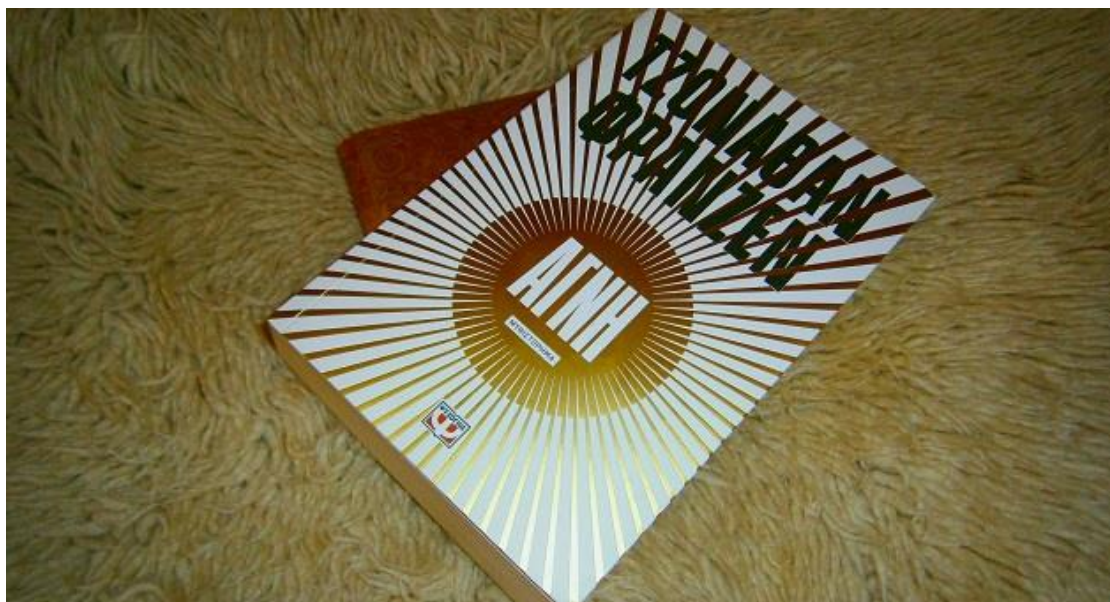

People like us

Διαβάσαμε: «Αγνή» του Τζόναθαν Φράνζεν

Τίτλος: Αγνή
Συγγραφέας: Τζόναθαν Φράνζεν
Μετάφραση: Γιώργος – Ίκαρος Μπαμπασάκης
Εκδόσεις: Ψυχογιός

Η νεαρή Πιπ Τάιλερ δεν ξέρει ποια είναι. Ξέρει ότι το πραγματικό της όνομα είναι Αγνή, ότι έχει φορτωθεί μ' ένα φοιτητικό δάνειο 130.000 δολαρίων, ότι κάνει παρέα με αναρχικούς στο Όκλαντ και ότι η σχέση της με τη μητέρα της είναι καταστροφική. Αλλά δεν έχει την παραμικρή ιδέα ποιος είναι ο πατέρας της, γιατί η μητέρα της επέλεξε μια απομονωμένη ζωή με ένα επινοημένο όνομα, και πώς θα καταφέρει κάποτε να αποκτήσει μια φυσιολογική ζωή.

Και τότε εμφανίζεται ένας Γερμανός ακτιβιστής που οδηγεί την Πιπ στα άδυτα του Εγχειρήματος Ηλιόφως, μιας οργάνωσης που χειρίζεται τα μυστικά του κόσμου, συμπεριλαμβανομένου του μυστικού της καταγωγής της Πιπ. Η οργάνωση αυτή είναι γέννημα του Αντρέας Βολφ, ενός χαρισματικού προβοκάτορα που έγινε πασίγνωστος ύστερα από την πτώση του Τείχους του Βερολίνου. Ο Αντρέας γοητεύεται από την Πίπ για λόγους ακατανόητους σ' εκείνη και η ένταση των δικών της συναισθημάτων απέναντί του ανατρέπει τις συμβατικές απόψεις της για το καλό και το κακό.

Το βιβλίο βασίζεται στα μυστικά για να πλέξει και ενώσει τις πολυχιδείς υποπλοκές του. Υπάρχουν τόσα πολλά μυστικά που μερικές φορές αισθάνεσαι λες και βρίσκεσαι μέσα ένα παζλ, σε έναν γρίφο, αλλά ένα είναι το πιο σημαντικό. Το πρώτο αφορά τον πατέρα

της Πιπ. Η Αγνή «Πιπ» Τάιλερ δεν γνωρίζει την ταυτότητα του πατέρα της. Επιπλέον, έχει ανατραφεί από την μητέρα της, της οποίας επίσης δεν γνωρίζει την αληθινή της ταυτότητα. Η μητέρα της χρησιμοποιεί το όνομα Πηνελόπη Τάιλερ, αλλά κρατά το πραγματικό της όνομα – όπως και το όνομα του πατέρα της Πιπ – μυστικά απ' αυτήν.

Και τα μυστικά και οι φόνοι (υπάρχει ένας μέσα στο βιβλίο) συχνά χρησιμεύουν ως οδηγοί στα μυθιστορήματα: είναι πιθανά δύο από τις πιο κοινές τεχνικές που χρησιμοποιούνται σε θρίλερ και ιστορίες εγκλήματος για να «σκανδαλίζουν» τους αναγνώστες. Κάθε μία από αυτές τις δύο τεχνικές μπορεί να δημιουργήσει μία αίσθηση αυξημένης ανησυχίας που προκύπτει από την αυξανόμενη αγωνία γύρω από την εικασία αν το μυστικό θα αποκαλυφθεί, εάν ο κακοποιός θα συλληφθεί και θα τιμωρηθεί (και πώς θα συμβεί αυτό), ή αν θα ξεφύγει. Η χαρά του να ακολουθείς την αφήγηση για να ανακαλύψεις την αλήθεια είναι αυτό που δημιουργεί τα συναρπαστικά βιβλία. Και η «Αγνή» συνδυάζει και τις δύο αυτές τεχνικές.

Στις επόμενες σελίδες θα υπάρξουν μυστικά, μια συνωμοσία, μια δολοφονία. Μια ορδή από υποστηρικτικούς χαρακτήρες θα κατακλίσουν την σκηνή. Περιουσίες θα χτιστούν και θα καταστραφούν. Η «Αγνή» θυμίζει μυθιστόρημα του 19ου αιώνα, υπ' αυτή την άποψη, αλλά και όσο αφορά την προθυμία να θυσιάσει λίγο από τον ρεαλισμό για να ενισχύσει την πλοκή. Και μιας και ο λόγος για 19ο αιώνα, μην μπερδεύεται την Πιπ του Φράνζεν με τον Πιπ του Καρόλου Ντίκενς. Σε αντίθεση με τον «κλασικό» Πιπ, η Αγνή Πιπ Τάιλερ δεν αλλάζει και δεν μεγαλώνει. Δεν κυνηγά τη ζωή που επιθυμεί. Απλά της συμβαίνει. Οπότε αν είστε λάτρης του Ντίκενς, σας λέμε πως δεν πρόκειται για την ίδια ιστορία. Υπάρχουν τέσσερις βασικοί πρωταγωνιστές στην «Αγνή». Ενώ το βιβλίο ανοίγει και κλείνει με την Πιπ, είναι η λιγότερο ενδιαφέρουσα από τους κυρίως χαρακτήρες, και ο Φράνζεν ξοδεύει τον λιγότερο χρόνο προσπαθώντας να την «αναπτύξει». Η Αγνή «Πιπ» Τάιλερ είναι μια νεαρή γυναίκα με αβέβαιη καταγωγή. Ζει με άλλους καταληψίες σε ένα σπίτι στο Όκλαντ και έχει ως φορτίο ένα φοιτητικό δάνειο 130.000 δολαρίων. Και σκέφτεται πως ο βιολογικός της πατέρας θα μπορούσε να πειστεί για την αποπληρωμή μέρους του χρέους της.

Η δύσπιστη, πιστή και αποφασισμένη Πιπ δίνει στο μυθιστόρημα μία ευαισθησία. Και τότε η αφήγηση περνάει στον Αντρέας Βολφ, έναν Γερμανό που ειδικεύεται στο να αποκαλύπτει ένοχων μυστικών μέσω του Εγχειρήματος Ηλιόφως. Και ενώ το Wikileaks και ο Τζουλιάν Ασάντζ θεωρούνται «βρώμικοι», ο Αντρέας Βολφ είναι «καθαρός» και «αγνός». Όμως η νεανική ιστορία του Αντρέας στην Ανατολική Γερμανία μόνο καθαρή και αγνή δεν είναι. Παιδί ενός κορυφαίου γραφειοκράτη και μίας σαγηνευτικά χειριστικής και συγκεκριμένης τρελής ακαδημαϊκού, δημοσίευσε ένα σκανδαλώδες ποίημα που περιείχε μία άσεμνη ακροστιχίδα κατά της μητέρας του και του σοσιαλισμού. Και αργότερα «μεταφράζει» τις χρόνιες ερωτοδουλειές του ως ένα σαρδόνιο αντίλογο στο ολοκληρωτικό κράτος, ώσπου συναντά μία 15χρονη η οποία έρχεται σε αυτόν με ένα μεγάλο πρόβλημα που ξύπνησε την συνείδησή του για δράση. Οι λογοτεχνικές αναφορές εδώ είναι πιο σκοτεινές: Άμλετ, Κάφκα, Ντοστογιέφσκι.

Και μετά έχουμε τον Τομ Άμπεραντ και τη σχέση του με την Άναμπελ (τον τέταρτο κεντρικό ήρωα), μία σαδομαζοχιστική σχέση, με την Άναμπελ να παίζει τον ρόλο της κυρίαρχης και ο Τομ αυτόν του υποτακτικού. Αναγκάζεται να ουρεί καθισμένος καθιστός, να κάνουν σεξ μόνο τρεις μέρες το μήνα όταν το φεγγάρι είναι γεμάτο γιατί μόνο τότε η Άναμπελ νιώθει ικανοποίηση, γίνεται vegan, δεν μπορεί να γίνει καλλιτέχνης γιατί είναι αυτή καλλιτέχνης... Μένει μαζί της γιατί είναι παντρεμένοι και όπως λέει, ο όρκος είναι όρκος. Και σε κάνει να αναρωτιέσαι: πότε η υπομονή από αρετή μετατρέπεται σε παθολογία;

Ο τίτλος του βιβλίου, ενώ «υπηρετεί» το όνομα του κεντρικού χαρακτήρα του, παραπέμπει σε ένα από τα κύρια θέματά του: την αναζήτηση για την αγνότητα, για κάποιου είδους λύτρωση, και τη διεισδυτικότητα αυτής της αναζήτησης στον 21ο αιώνα. Το Εγχείρημα Ηλιόφως, όπου είναι ειδικευόμενη η Πιπ, είναι αφιερωμένο σε ένα είδος αγνότητας μέσω της απόλυτης ειλικρίνειας.

Φυσικά είναι περιττό να πούμε πως υπάρχει η ηχώ του στενού φίλου του Φράνζεν, Ντέιβιντ Φόστερ Γουάλας μέσα στο βιβλίο, ιδιαίτερα όσον αφορά τον χαρακτήρα του Αντρέας Βολφ, τον οποίο ο συγγραφέας τον προικίζει με χαρακτηριστικά της προσωπικότητας του Γουάλας – ιδιαίτερα με την ιδέα ότι είναι ανάξιος αγάπης.

Μην σας τρομάζει το μέγεθός του. Αν και ξεκινά λίγο «αργά», στη συνέχεια θα δείτε πως οι σελίδες θα αρχίσουν να «πετούν» και δεν θα μπορείτε να το αφήσετε αν δεν το ολοκληρώσετε.